Rondreis INDONESIË: BALI & JAVA - 15 dagen

AIT 6 - 18 15

Rondreis INDONESIË: BALI & JAVA - 15 dagen

Koraalriffen en vulkanen

AIT 6 - 18 15

Uitgebreide routebeschrijving

Route

Dag tot dag schema

	Vervoer	Route	Overnachting
1	Vliegtuig	Vertrek	Vliegtuig
2	Bus, Vliegtuig	Aankomst Denpasar – Ubud	Ubud
3		Ubud	Ubud
4	Bus	Ubud – Klungkung – Goa Lawa – Candidasa / Tulamben	Candidasa / Tulamben
5		Candidasa / Tulamben	Candidasa / Tulamben
6	Bus	Candidasa / Tulamben – Kintamani – Pemuteran	Pemuteran
7		Pemuteran	Pemuteran
8	Bus, Ferry	Pemuteran – Gilimanuk – Ketapang (Java) - Kalibaru	Kalibaru
9		Kalibaru	Kalibaru
10	4 wiel aandrijving	Kalibaru – Sukamade (Meru Betiri Nationaal Park)	Sukamade (Meru Betiri NP)
11	4 wiel aandrijving, Ferry	Sukamade – Ketapang	Ketapang
12		Ketapang / optioneel Ijen-vulkaan	Ketapang
13	Bus, Ferry	Ketapang - Tanah Lot - Sanur	Sanur
14	Bus, Vliegtuig	Vertrek Sanur	Vertrek Sanur
15	Vliegtuig	Aankomst	Aankomst

Dag 1 Vertrek

Je vliegt naar Denpasar op het Indonesische eiland Bali waar je de volgende dag aankomt en de **rondreis Bali en Java** van start gaat.

ECHT OP REIS TIP

Local Impact Score

Bij het samenstellen van onze reizen zoeken we naar manieren om de negatieve effecten van toerisme te beperken en positieve bijdragen aan bestemmingen en lokale gemeenschappen te stimuleren. Om inzichtelijk te maken welk deel van onze uitgaven en de uitgaven van onze reizigers bij de lokale gemeenschap terecht komt, hebben wij een Local Impact Score ontwikkeld. De Local Impact Score van deze reis is: **63**

Lees meer over de Local Impact Score.

Dag 2 Aankomst Denpasar – Ubud

Na aankomst op de luchthaven heb je een transfer naar je hotel in Ubud. Dit stadje is hét **culturele hart van Bali**, vooral beroemd om zijn schilderkunst. De traditionele Balinese cultuur wordt hier in ere gehouden. Er zijn dan ook vaak **religieuze ceremonies, dansvoorstellingen en feesten**. Vrijwel zeker kun je hier een van deze kleurrijke festiviteiten meemaken. Ubud ademt de Balinese cultuur! Je kunt er uren wandelen langs tempels en musea. Het stadje heeft bovendien veel winkelmogelijkheden en een scala aan gezellige, stijlvolle restaurantjes.

ECHT OP REIS TIP

Voor reisorganisaties die duurzaam en verantwoord willen ondernemen bestaan er verschillende certificeringsmogelijkheden. Travelife Certified is een erkende duurzaamheidsstandaard voor reisondernemingen. Het certificeringsproces kent een strenge procedure met onafhankelijke audits. Je kunt er hier meer over lezen. Koning Aap is Travelife Certified, en ook onze agent in Indonesië is Travelife Certified.

Dag 3 Ubud

Vrije dag. Ubud is dé ideale bestemming voor de sportieve liefhebber van natuur en buitenleven. Wie van **wandelen en fietsen** houdt kan in de directe omgeving zijn hart ophalen. **Torenhoge rijstterrassen**, ruige bergen en een lokale cultuur die zich goed staande houdt, geven je verblijf in Ubud iets bijzonders. Je kunt op eigen gelegenheid een prachtige wandeling ondernemen, of deelnemen aan een door je reisbegeleider georganiseerde **fietstocht door de rijstvelden** in de omgeving van Ubud. Liever het water op? Rafttochten, die dagelijks worden aangeboden, garanderen een dag vol plezier en vanaf de rivier kun je de mooie omgeving goed in je opnemen.

ECHT OP REIS TIP

Meet the locals

Als je je inleest in de geschiedenis, politiek en cultuur van het land maakt dat het contact met de lokale bevolking een stuk makkelijker (en leuker!). Draag gepaste kleding waarbij je respect toont voor de lokale gebruiken en bevolking. Als je ook een paar woorden in de taal van het land leert, je zult zien hoe makkelijk je contact maakt!

Dag 4 Ubud – Klungkung – Goa Lawa – Candidasa / Tulamben

In de loop van de ochtend reis je naar het kustplaatsje Candidasa. Onderweg bezoek je **Klungkung en de tempel Goa Lawa** (entreegelden zijn niet inbegrepen). In Klungkung zijn de overblijfselen van een paleis de moeite waard om te bekijken. Het Bale Kambang (*drijvende paviljoen*) is het hoogtepunt van de gebouwen die er nog staan. Het Kerta Gosa is het Paviljoen van de Gerechtigheid. Rechters losten hier vroeger problemen op die niet binnen de families of dorpsgemeenschappen konden worden geregeld. Goa Lawa is de 'vleermuizentempel'. Duizenden vleermuizen beschermen de ingang van de grot.

In de vroege middag kom je aan in het hotel met (vanaf het restaurant) uitzicht over zee. Candidasa is je uitvalsbasis voor een verkenning van de oostkust van Bali. Voor relatief weinig geld kun je hier heerlijk Balinees, Chinees of westers eten. Vooral de verse visgerechten zijn een aanrader! Er zijn ook veel tentjes waar je 's avonds terecht kunt voor **traditionele muziek- en dansvoorstellingen**.

NB. Vanwege werkzaamheden aan de kustlijn rond Candidasa zal tijdelijk in Tulamben worden overnacht in plaats van Candidasa. Zodra de werkzaamheden afgerond zijn, zal er weer in Candidasa worden overnacht. Verder vinden er geen wijzigingen plaats in het programma.

Dag 5 Candidasa / Tulamben

Vrije dag. Wil je snorkelen of duiken dan kun je vanuit Candidasa het beste de boot nemen naar de eilandjes voor de kust. Er liggen prachtige koraalriffen met kleurrijke vissen. '**Blue Lagoon**' heeft een wit zandstrand en een rif om te snorkelen. Op ongeveer 20 minuten rijden van Candidasa ligt het mooie **witte zandstrand van Pasir Putih**. Je kunt hier een parasol met ligbed huren en genieten van een heerlijk dagje aan een zandstrand dat nog niet door het grote toerisme is ontdekt.

Dag 6 Candidasa / Tulamben – Kintamani – Pemuteran
Een mooie route brengt je door het bergachtige binnenland van Bali naar **Kintamani**, waar je bij helder weer uitzicht hebt op de **Batur vulkaan** en het gelijknamige meer. Vanaf Kintamani gaat het weer bergafwaarts naar de Balinese noordkust. Je overnacht in een hotel in **Pemuteran**.

Dag 7 Pemuteran
Vrije dag. Pemuteran is ideaal voor liefhebbers van **snorkelen en/of duiken**. Een echt mooi gebied voor deze activiteiten is het **kristalheldere onderwater-natuurreservaat** bij het **eiland Menjangan**, even ten noordwesten van Pemuteran. Houd je niet van snorkelen? Je kunt er ook voor kiezen om het West-Bali Nationaal Park al wandelend te ontdekken. Het is mogelijk om tijdens de wandeling Bali-spreeuwen, **makaken en pythons** tegen te komen. Maar je kunt ook een boekje lezen, genieten van het strand, zonnen of op zoek naar een **Balinese massage**.

Dag 8 Pemuteran – Gilimanuk – Ketapang (Java) - Kalibaru
Langs de noordkust van Bali rijd je naar Gilimanuk waar de afvaart van de **veerboot naar Java** is. Een korte boottocht met de lokale ferry brengt je op Java. Reizen in Oost-Java betekent dat je door een gebied met plantages rijdt, waar onder andere cacao, tabak, peper, suikerriet, kruidnagel en kaneel worden verbouwd. In **Kalibaru** overnacht je in een hotel voorzien van een zwembad.

ECHT OP REIS TIP
Verklein je voetafdruk tijdens je verblijf
Als je in je accommodatie verblijft, wees dan zuinig met water en energie. Sluit ongebruikte apparaten en lichten af als je weggaat. Je kunt het hotelpersoneel vragen om handdoeken en beddengoed niet dagelijks te vervangen om water te besparen, ook als er geen instructie hierover ligt op je kamer. Respecteer lokale gebruiken en wees vriendelijk tegen het personeel voor een positieve ervaring voor zowel hen als jezelf.

Dag 9 Kalibaru

Je begint de dag vandaag al vroeg met een hele mooie wandeling. Samen met je gids wandel je door **rijstvelden** en kleine dorpjes. Met wat geluk zie je mensen werken op de velden, een praatje maken bij de Javaanse moskee of de was doen in de rivier. In dit deel van Indonesië voel je jezelf lichtjaren verwijdert van de populaire reisbestemmingen als Centraal-Java en Bali. Je bezoekt een fabriekje (mits geopend) waar tofu wordt gemaakt voordat je terugkeert naar het hotel. 's Middags kun je lekker luieren in het hotel, afkoelen in het zwembad of genieten van een massage. Kun je geen genoeg krijgen van de schoonheid van dit deel van Java, dan zijn er diverse excursies die vanuit het hotel worden aangeboden.

Een heel leuke en mooie optionele excursie die je via de reisbegeleider kunt boeken is het bezoek aan plantage **'De Grote Tuin'**. Op deze plantage krijg je een leuke en leerzame rondleiding van mevrouw Harnik. Je wandelt tussen prachtige tropische planten en gewassen, ziet hoe palmsuiker wordt verzameld en soms hoe kokosnoten worden geoogst. Aan het eind van de rondleiding kun je genieten van thee, koffie en heerlijke Indonesische snackjes. Met de opbrengsten van de rondleidingen heeft ***ibu Harnik*** onder andere een opvang voor kinderen, kleding en schoolmateriaal en zelfs een schoolgebouwtje bekostigd.

Dag 10 Kalibaru – Sukamade (Meru Betiri Nationaal Park)
Met jeeps of per truck (maximaal 5 personen in een auto) reis je dwars door het **Meru Betiri Natuurreservaat** naar de zuidkust. In dit park leven nog panters en is er kans om **neushoornvogels** over te zien vliegen. Na het doorwaden van een rivier reis je langs suikerriet- en rubberplantages naar Sukamade.

Door hevige regenval kunnen de rivierstanden zo hoog worden dat de route naar Sukamade onbegaanbaar wordt (dit is een uitzonderlijk geval). In deze situatie wordt er gekeken naar een passend alternatief programma.

In de avond rijd je naar het strand. Als je geluk hebt zullen er **grote schildpadden** het strand op komen **om eieren te leggen**. Het is een beschermd gebied, en rangers zullen je goede instructies geven, zodat we de schildpadden niet storen tijdens hun vermoeiende tocht op het strand. Houd er rekening mee dat er altijd een (heel kleine) kans bestaat dat er geen schildpad wordt gevonden. Laat in de avond kom je weer terug in de lodge.

PS: De accommodatie in Sukamade is een lodge waar je in stapelbedden met meerdere mensen een kamer deelt. Je neemt alleen een dagrugzak mee voor deze overnachting, je overige bagage wordt morgen naar Ketapang gebracht.

ECHT OP REIS TIP
Respect in het wild – Tips
Tijdens deze reis door Indonesië, reis je in een gebied waar het wild de 'baas' is. Je kunt zelf ook bijdragen aan het behoud van kwetsbare ecosystemen evenals de veiligheid van jezelf en anderen:

• Maak zo min mogelijk geluid.
• Fotografeer zonder flits.
• Behoud voldoende afstand tot de dieren.
• Geef wild voorrang en achtervolg dieren nooit; respecteer hun natuurlijke gedrag.

Wil je nog meer weten over hoe je respectvol kunt omgaan met wild tijdens je reis? Lees hier meer in ons blog.

Dag 11 Sukamade – Ketapang

De jeeps brengen je vandaag weer terug naar de havenplaats Ketapang. Na de eenvoudige overnachting in Sukamade zal het verblijf in een hotel aan zee gegarandeerd voor een glimlach op je gezicht zorgen. Ketapang is de uitvalsbasis om de Ijen-vulkaan te bezoeken.

Dag 12 Ketapang / optioneel Ijen-vulkaan

Liefhebbers kunnen vandaag deelnemen aan een heel mooie optionele excursie. In de vroege ochtend ga je met landrovers naar het startpunt van de trektocht naar de krater van de **Ijen-vulkaan**. Tegen het ochtend gloren loop je in circa 2 uur omhoog naar de kraterrand. Je zult onderweg versteld staan van de **'zwaveldragers'**. Deze mannen lopen ongeveer 5 keer per dag de tocht met zware manden vol zwavel die ze uit de krater omhoog halen. Bij helder weer is het zicht over het turquoise meer vanaf de kraterrand adembenemend. Het maakt de wandeling omhoog de moeite waard. De wandeling naar beneden is vanwege de losse steentjes nog een uitdaging. In de loop van de dag ben je weer terug bij je hotel in Ketapang. Hoe fijn is het om de rest van dag lekker te luieren, zwemmen en te genieten van de Indonesische keuken.

NB. Voor toegang tot het Ijen-gebied is een gezondheidsverklaring verplicht. Deze verklaring mag niet ouder zijn dan 1 tot 3 dagen vóór het geplande bezoek aan de Ijen-vulkaan. Hiervoor wordt er tijdens de reis gestopt om een kleine gezondheidscheck te laten doen (door een arts ter plaatse) in een ziekenhuis of kliniek. De bijbehorende kosten variëren tussen de €5,- en €10,- per persoon. Deze kosten dienen ter plaatse zelf betaald te worden (cash) rechtstreeks aan het ziekenhuis of de kliniek. De benodigde tijd is ongeveer 20 minuten (inclusief het onderzoek).

Dag 13 Ketapang - Tanah Lot - Sanur

Een mooie route brengt je vandaag naar de badplaats Sanur. Onderweg bezoek je de **Tanah Lot**, een van de bekendste tempels van Bali (het entreegeld is niet inbegrepen). Deze tempel ligt op een rots net voor de westkust van Bali. In **Sanur** logeer je in een hotel met zwembad op loopafstand van het strand. Vermaak je nog even met zon, zee en strand of een ontspannende massage onder een palmboom. Geniet van een zwoele tropennacht, ga je laatste souvenirs kopen of smul van een portie saté. Het centrum van Sanur telt vele winkels en restaurantjes.

Dag 14 Vertrek Sanur

Nog een aantal uren op dit mooie plekje aan het strand, voordat je vertrekt met het vliegtuig naar huis terug waar je de volgende dag aankomt.

ECHT OP REIS TIP

Dag 15 Aankomst

Aankomst thuis, het nagenieten van je Indonesië rondreis kan beginnen.

ECHT OP REIS TIP

Verminder plastic afval, neem je eigen waterfles mee!

Onze lokale agent gebruikt al sinds 2018 watertanks in alle voertuigen. Neem daarom een navulbare waterfles mee op reis. Door gebruik te maken van een navulbare fles zijn er minder losse plastic waterflessen nodig tijdens de reis. Zo proberen we de hoeveelheid afval die tijdens de reis ontstaat te beperken.

Aanvullende informatie

Wat is inclusief?

- internationale vluchten inclusief ruimbagage
- transport op Bali met airconditioned (mini)bus
- transport op Java deels met 4WD, auto en (mini)bus
- openbare transfer vanuit hotel Ketapang naar ferry
- ferry van Bali naar Java v.v.
- overnachtingen in hotels op basis van logies met ontbijt
- overnachting op slaapzaal met ontbijt en diner in Sukamade
- dorpswandeling Kalibaru
- bezoek Tanah Lot tempel (exclusief entree)
- lokale Nederlandstalige reisbegeleiding op specifieke vertrekdata
- lokale Engelstalige reisbegeleiding op specifieke vertrekdata
- luchthavenbelastingen voor internationale vlucht
- brandstofheffing

Wat is exclusief?

- overige maaltijden
- optionele excursies
- overige entreegelden
- fooien
- visum
- Tourist Levy Bali
- boekings(dossier)kosten
- bijdrage Calamiteitenfonds (enkel op Nederlandse reizen of voor reizigers met Nederlandse nationaliteit)
- consumentenbijdrage SGR € 5,- per persoon (enkel op Nederlandse reizen)
- reis- en annuleringsverzekering

Attentie

Een eenpersoonskamer is niet mogelijk in Sukamade.

Zakgeld

400

Excursies

Candidasa – Oost-Bali trekking

Een mooie tocht door het gebied Karangasem. Een van de meest authentieke delen van Bali met rustieke dorpjes, gastvrije bevolking en een onbedorven landschap van bergen, rijstvelden en jungle. Landelijke charme!

Je wordt in circa 30 minuten naar het startpunt van de trekking gebracht. Vanuit hier start je met een trektocht door de rijstvelden van ongeveer 2 uur. Je loopt vervolgens via een bergpad in circa 45 minuten steil naar beneden het dorp Tenganan binnen. Tenganan is een dorp dat aan eeuwenoude tradities gebonden is, je vindt hier de unieke Geringsing (dubbele ikat geweven) sarongs. Rond het middaguur ben je weer terug in Candidasa.

Excursietijd: in de ochtend, overleg met de reisbegeleiding.

Inbegrepen: Engelssprekende gids, entreegeld, vervoer
Niet inbegrepen: fooi, drankjes

Candidasa – 'White Sand Beach'

De kusten van Bali zijn vaak van zwart vulkanisch zand. Er is echter een ook een prachtig wit zandstrand te vinden op Oost-Bali. In circa 30 minuten (met de auto/bus vanaf Candidasa) kom je aan bij het mooie en afgelegen witte zandstrand van Pasir Putih. Hier kun je een parasol en ligbed gebruiken, als je ook iets koopt bij een van de uitbaters. Een wandeling langs het strand, spelen in de golven en een heerlijk hapje en drankje onder de parasol zijn de ingrediënten voor een ontspannen middag aan zee.

Excursietijd/duur: in overleg met de reisbegeleiding.

Inbegrepen: vervoer
Niet inbegrepen: fooi, drankjes

Kalibaru – Plantage bezoek

Met de bus rijd je in 15 minuten naar de plantage. Je wordt ontvangen in een in koloniale stijl gebouwd woonhuis door de Nederlandssprekende eigenaresse. Samen met haar maak je een wandeling over de plantages. Je krijgt te zien hoe palmsuiker wordt gemaakt. Diverse Indonesische kruiden en de toepassingen als geneesmiddel of in de keuken worden uitgelegd. Daarna loop je langs de koffie- en cacaobomen.

Inbegrepen: transfer, lokale gids, koffie/thee
Niet inbegrepen: overige drankjes, fooi

Ketapang - Ijen-vulkaan (opgeven bij boeking!)

Na middernacht ga je met landrovers naar het startpunt van de trektocht naar de krater van de Ijen-vulkaan. Tegen het ochtend gloren loop je in circa 2 uur omhoog naar de kraterrand. Je zult onderweg versteld staan van de 'zwaveldragers'. Deze mannen lopen ongeveer 5 keer per dag de tocht met zware manden vol zwavel die ze uit de krater omhoog halen. Bij helder weer is het zicht over het turquoise meer vanaf de kraterrand adembenemend. Het maakt de wandeling omhoog de moeite waard. De wandeling naar beneden is vanwege de losse steentjes nog een uitdaging. In de loop van de ochtend ben je weer terug in het hotel waar je je wat kunt opfrissen en eventueel kunt ontbijten.

Excursietijd: 7-8 uur

Inbegrepen: Engelssprekende gids, entreegeld, vervoer
Niet inbegrepen: fooi, drankjes, gezondheisverklaring

NB. Voorafgaand het bezoek aan Ijen wordt bij een lokaal gezondheidscentrum een gezondheidsverklaring aangevraagd. Deze dient door elke reiziger ter plaatse te worden betaald. De kosten zullen ongeveer IDR 150.000 per persoon zijn.

Onderweg in Indonesië altijd bereikbaar en 'connected'! (Opgeven bij boeking)
Heerlijk in de bus je *social media* updaten, een selfie sturen naar je familie, of een lekker gerecht opzoeken voor de lunch? Dit kan nu in Indonesië, met onze mobiele wifi-hotspot! Je eigen persoonlijke wifi-netwerk gedurende de gehele reis, deelbaar met je partner of gezin.

Bij aankomst in het eerste groepshotel (op dag 2) ontvang je een *mobiele wifi-hotspot* met 100 GB-data te gebruiken tijdens de gehele reis. Je kunt er tot 5 apparaten tegelijkertijd mee verbinden, en het heeft een batterij! Dus bruikbaar, in de bus, onderweg of in het hotel. De meeste hotels in Indonesië hebben wifi, maar de kwaliteit verschilt, met je eigen wifi, ben je dus altijd bereikbaar, en hoef je geen lokale simkaart te kopen.

Goed om rekening mee te houden:

- Je dient een borg van 680.000 Indonesische rupiah te betalen bij afname van het wifi-apparaat.
- Wij gebruiken de beste provider in Indonesië, maar niet overal is het signaal even sterk, zeker in afgelegen gebieden.
- De datalimiet is 100 GB te gebruiken gedurende maximaal 30 dagen.
- Je kunt maximaal 5 apparaten met de wifi verbinden.
- Indien je de reis hebt verlengd, is de mobiele wifi-hotspot niet inbegrepen tijdens de verlening.

Pemuteran - Snorkelen bij Menjagan Island
's Ochtends vertrek je vanuit het hotel naar Pemeturan Beach, waar snelle boten op je liggen te wachten om je dieper het West Bali Nationaal Park in te brengen. Er gaan maximaal 12 deelnemers mee per boot. In ongeveer 35 minuten vaar je naar Menjagan Island waar zich verschillende prachtige snorkelplekken bevinden. Rondom Menjangan ligt een koraalrif met wanden die op sommige plekken wel tot 60 meter diepte doorlopen. Met wat geluk spot je tonijn, makreel, maanvis en schildpadden. Boven water kun je op heldere dagen vulkanen van Oost-Java zien liggen. Je gaat op minstens 2 verschillende plekken de onderwaterwereld verkennen en stopt tussendoor even om uit te rusten en te lunchen.

Duur: maximaal 4 ivm regelgeving van het Nationaal Park
Inbegrepen: vervoer, boot, snorkelmateriaal, Dive Master, lunch
Niet inbegrepen: overige snacks en drankjes, fooi, overige uitgaven

---

Ubud – Diner bij Balinese familie thuis
Voor het diner krijg je een rondleiding door het huis met erf. Je ziet dat er meer dan één gezin leeft, elk met zijn eigen slaapvertrekken. Verschillende gebouwen op het erf zijn gebouwd volgens religieuze richtlijnen. Zo wordt de richting bepaald door de locatie van Gunung Agung, de voor hindoeïstische Balinezen 'Heilige Berg'. Op het erf is een schrijn waar geofferd wordt aan de goden. Je gastheer kan je hier meer over vertellen. Het Balinese diner kan gecombineerd worden met een bezoek aan een klein heiligdom uitgehouwen in de rotsen, dat teruggaat tot de 11de eeuw. Je leert tijdens deze excursie veel over de Balinese cultuur.

Het diner nuttig je in Balinese stijl, zittend op de vloer. Je kunt ervoor kiezen om te eten met je handen, net als de Balinezen. Je maaltijd wordt vers bereid in de keuken en bestaat meestal uit soep, groenten, sojabonen en kip. 'Selamat makan!' *De genoemde prijs geldt bij deelname van 4 reizigers*.

Inbegrepen: diner, bezoek aan tempel Candi Tebing, transfer
Niet inbegrepen: drankjes

Ubud – Fietstocht
In de morgen stap je op je fiets. Met de auto word je buiten het drukke centrum van Ubud gebracht. Je fietstocht start in de om Ubud heen liggende rijstvelden. Met een beetje geluk kun je zien hoe de rijst geplant of geoogst wordt. Je fietst langs kleine dorpstempeltjes en krijgt een leuk beeld van het dagelijks leven op het platteland. Je rijdt via de mooie sawa's in de omgeving van Ubud terug naar het hotel, waar je tegen de middag weer aankomt. Houd er wel rekening mee dat de omgeving van Ubud niet vlak is en dat er je soms stevig moet trappen.

Excursietijd (onder voorbehoud; in overleg met de reisbegeleiding):
09:00 uur: Vertrek van hotel
12:00 uur: Terug in het hotel

Inbegrepen: fiets, Engelssprekende gids
Niet inbegrepen: fooi

Informatie over het land

Indonesië

Bevolking

Indonesië heeft een oppervlakte van 1.904.000 km² (46 maal Nederland en 60 maal België) en bestaat uit 17.508 eilanden waarvan er 6000 zijn bewoond. De bevolking van Indonesië telt 250 miljoen inwoners en is zeer ongelijk verspreid over de archipel. Ruim twee derde van de bevolking woont op Java, Bali en Sumatra, terwijl deze eilanden maar 7 procent van de totale oppervlakte beslaan. De bevolking van Indonesië is onder te verdelen in ruim driehonderd bevolkingsgroepen, ieder met een eigen identiteit. De verscheidenheid van groepen is ontstaan door verschillende migratiegolven onder meer vanuit het vasteland van Azië en vanuit Afrika.

Cultuur van Indonesië: De archipel is grofweg te onderscheiden in West-, Midden- en Oost Indonesië. Het centraal gelegen Java met Jakarta als epicentrum claimt de hoofdrol: cultureel, economisch en politiek. Het eiland herbergt meer dan de helft van de Indonesische bevolking, de meeste industrie en beste infrastructuur en dus relatief de meeste welvaart. Het westelijk gelegen Sumatra laat zich graag voorstaan op haar Malayu cultuur van religieuze devotie en pioniersgeest. Oost-Indonesië staat te boek als de regio van religieuze en culturele minderheden, als kleurrijk en cultureel authentiek. Maar het is ook het minst ontwikkelde gebied, met de meest schrijnende armoede. Met uitzondering van Bali, de parel van de oostelijke eilandengroep, mede dankzij het toerisme.

Indonesië en haar cultuur leer je pas écht kennen door het contact met de lokale bevolking. Tijdens onze rondreizen door Indonesië en familiereizen door Indonesië kom je ook in aanraking met de gastvrije bewoners van het land.

Cultuur

Tijdens je vakantie in Indonesië zul je merken dat bepaalde gewoontes in Indonesië afwijken van wat we in Europa gewend zijn. Indonesiërs houden van goede lichamelijke verzorging. Ze gaan minimaal twee keer per dag in bad. Het Indonesische baden (mandiën) gaat anders dan in Nederland en België. Hoewel moderne huizen en veel hotels door de westerse invloed inmiddels voorzien zijn van douches, tref je soms nog de traditionele mandi-bak aan. Ga niet in de grote bak water in de badkamer (*kamar mandi*) zitten, maar schep een klein emmertje water uit de bak en gooi het water over je heen.

Gewoonten in Indonesië: Indonesiërs gebruiken geen toiletpapier, maar vegen zich af met water, waarbij ze hun linkerhand gebruiken. Dit verklaart waarom men niet met de linkerhand aangeeft of aanneemt en niet met de linkerhand eet. Ben je linkshandig, wees dan voorbereid op verbaasde opmerkingen en probeer jezelf aan te wennen wat vaker je rechterhand te gebruiken.

Kleding in Indonesië: Indonesiërs kleden zich doorgaans netjes, ook mensen die het niet breed hebben. Netjes betekent: schoon, gestreken en niet kapot. Kijk niet raar op als een Indonesiër zich meerdere keren per dag verkleedt. Hoewel men weet dat toeristen andere gewoontes hebben, op vakantie zijn en informeler gekleed gaan, verwacht men in Indonesië wel dat buitenlandse bezoekers fatsoenlijk gekleed gaan. Wanneer je een tempel of moskee bezoekt, dien je schouders en benen te bedekken. Gedraag je rustig en toon respect, loop niet voor biddende mensen langs, informeer of je mag fotograferen en als er een ceremonie plaatsvindt, zorg dat je die niet verstoort. Bij het bezoek aan een tempel dien je meestal een *sarong* te dragen (vaak ter plaatse verkrijgbaar).

Omgangsvormen in Indonesië: Indonesiërs zijn over het algemeen bijzonder vriendelijk en open. Waar je tijdens je Indonesië rondreis of je Indonesië familiereis ook komt, je zult dikwijls door kinderen en zelfs volwassenen worden begroet met '*Hello mister*' (ook als je een vrouw bent). Het stellen van allerlei persoonlijke vragen over leeftijd, salaris, religie en andere persoonlijke zaken is in Indonesië de gewoonste zaak van de wereld. De keerzijde van al deze gezellige praatjes is dat Indonesiërs soms de tijd uit het oog verliezen en regelmatig te laat op afspraken verschijnen.

Duurzaamheid

Groen in Indonesië

Tijdens onze reizen door **Sumatra** is de voederplaats in Bukit Lawang (Bohorok) door de Indonesische regering gesloten. De orang-oetans worden dus niet langer meer gevoerd in dit nationale park. Een meer duurzame aanpak van het nationale park en zijn inwoners dus!

Project

In samenwerking met onze lokale agenten steunt Koning Aap wereldwijd een aantal projecten met een financiële bijdrage. Ook onze reizigers dragen een steentje bij. Een groot (en groeiend) aantal deelnemers geeft via het boekingsformulier of via de website feelingresponsible.org een donatie aan een van onze projecten. Je kunt onze projecten al steunen met een bedrag vanaf € 10. Koning Aap verdeelt daarnaast samen met zusterorganisaties Shoestring € 13.750 over de volgende projecten: **klik hier.**

Ibu Harnik weeshuis

Waar zet dit project zich voor in?

Het Ibu Harnik weeshuis zorgt voor ongeveer 42 weeskinderen. Wij steunen dit project in samenwerking met onze lokale agent.

Waar gaan de donaties naartoe?

Van onze bijdrage worden onder andere schooluniformen, schooltassen en schoenen gekocht.

Stichting Tolong Flores

Waar zet dit project zich voor in?

Ook steunen wij, in samenwerking met onze lokale agent, '*Tolong Flores*', een stichting die door een clubje van oud-reizigers is opgericht. Deze stichting zet zich in voor de verbetering van het onderwijs op scholen in Flores. Koning Aap was vlak na de start de eerste sponsor.

Waar gaan de donaties naartoe?

Daarvan worden vooral schoolmaterialen voor de school in Gorontalo aangeschaft. In de toekomst zal meer ingezet worden op de ontwikkeling van de leerkrachten, bijvoorbeeld door middel van computercursussen en het trainen van een leerkracht Engels. Bezoek de Tolong Flores website.

Eten en drinken

Het is eigenlijk verbazingwekkend dat we kunnen spreken van dé Indonesische keuken in een land van meer dan 17.000 eilanden. Toch is dat mogelijk. De basis van elke maaltijd, van Noord-Sumatra in het westen tot West-Papua in het oosten, is gekookte witte rijst (*nasi putih*). Zelfs bij het ontbijt wordt rijst gegeten. Meestal zijn dit restjes die opgebakken worden. Als toerist hoef je niet bang te zijn dat je de hele dag door rijst moet eten tijdens je Indonesië rondreis of je Indonesië familiereis, in de hotels wordt gewoon een Europees ontbijt geserveerd.

Specerijen in Indonesië: Een ander bindmiddel tussen de eilanden is het gebruik van kokos, chilipepers en inheemse kruiden en grassen. In geen enkel ander land ter wereld worden zoveel verschillende specerijen verbouwd als in Indonesië. Rijst is dan wel de basis van elke maaltijd, maar de bijgerechten variëren zowel in ingrediënten als mate van gekruidheid per eiland of regio. Zo zijn gerechten uit Midden-Sumatra, uit de zogeheten Padangkeuken, doorgaans zeer heet en bevatten veel gember. In vergelijking daarmee wordt op Java veel milder gekookt, hier en daar zelfs zoetig, onder meer door het gebruik van *gula jawa*, Javaanse suiker.

Gevarieerd eten in Indonesië: Hoe verder weg van het centraal gelegen Java en hoe minder gecultiveerd een eiland is, hoe minder ingrediënten er verkrijgbaar zijn. En hoe minder verfijnd de kookgewoonten zijn. Verblijf je in Kalimantan, dan zul je geregeld pens, hart en darmen op het menu vinden. Op het overbevolkte Java heeft de bevolking geen ruimte om vee te weiden en eet men veel plantaardig voedsel als tahoe en tempé. De Molukkers serveren vis en *sago*, want die hebben zij voorhanden. De religie van een streek heeft ook invloed op de ingrediënten. De hindoeïstische Balinezen eten varkensvlees, terwijl rundvlees, populair in de gehele archipel, voor hen taboe is.

Drinken in Indonesië: Het water uit de kraan is niet geschikt om te drinken. Overal in Indonesië zijn flessen gezuiverd drinkwater te koop. Evenals frisdranken en vruchtensappen. Ondanks het verbod van de islam op alcoholhoudende dranken, doen de meeste Indonesiërs hier niet moeilijk over. Het in Indonesië geproduceerde bier, *Bintang* en *Anker*, is in wat meer westerse restaurantjes te koop, maar sterke drank is moeilijker te krijgen. Koffie (*kopi*) is gemaakt van de uitstekende Indonesische koffiebonen en ook thee (*teh*) is alom verkrijgbaar.

Feestdagen en festivals

Indonesië kent tal van nationale feestdagen en religieuze feesten (islamitische, boeddhistische, hindoeïstische en christelijke). Belangrijke nationale feestdagen in Indonesië zijn: Nieuwjaarsdag (1 januari); *Kartini*-dag, een soort Moederdag (21 april); Onafhankelijkheidsdag (17 augustus); *Hari Pancasila* (1 oktober). Deze dag herinnert aan de vijf basisprincipes van de *Pancasila*: het geloof in één god; eenheid van Indonesië; beschaafde medemenselijkheid;

democratie; sociale gelijkheid voor alle Indonesiërs. In de praktijk komen deze principes steeds meer onder druk te staan.

Islamitische feestdagen in Indonesië: De islamitische kalender is gebaseerd op de waarneming van de maan en wijkt daarom af van de telling van de westerse, Gregoriaanse, kalender. Volgens de westerse kalender schuiven de islamitische feestdagen ieder jaar een dag of tien naar voren. De *ramadan* is het belangrijkste islamitische feest. Tijdens deze periode eten, drinken en roken moslims niet tussen zonsopgang en zonsondergang. Vasten is immers een van de belangrijkste plichten van een moslim. Toeristen hebben weinig te vrezen. Je hoeft in de vastentijd geen honger te lijden want in toeristenplaatsen zijn de meeste restaurants overdag gewoon open. Het spreekt vanzelf dat je de mensen niet de ogen moet uitsteken door demonstratief te gaan eten. Na zonsondergang staat alles in het teken van eten en is elke maaltijd een feest. Het driedaagse familiefeest *Idul Fitri* dat ook wel *Lebaran* of het Suikerfeest wordt genoemd volgt direct na de *ramadan*. Een ander belangrijk feest is het offerfeest, *Idul Adha*. Iedere familie slacht dan op rituele wijze een schaap. En dan zijn er *Tahun Baru Hijriyana* ofwel islamitisch nieuwjaar en *Maulud Nabi,* de geboortedag van de profeet Mohammed.

Andere religieuze feestdagen in Indonesië: Ook de meeste Chinese, boeddhistische en hindoeïstische feestdagen zijn gebaseerd op een maanjaar en vallen volgens onze kalender ieder jaar op een andere datum. Het Chinees Nieuwjaar; *Nyepi* ofwel Balinees Nieuwjaar en *Waisak* ter herdenking van de geboorte en dood van de Boeddha.

Fooien

In eenvoudige eetgelegenheden voor locals is het in Indonesië niet gebruikelijk om een fooi te geven. In eetgelegenheden waar vooral toeristen komen verwacht men dat wel. Afhankelijk van de mate van tevredenheid geef je 5 tot 10 procent van de rekening aan fooi. Ook is het gebruikelijk om aan gidsen en chauffeurs een fooi te geven.

Fooien voor begeleidend lokaal personeel: De reisbegeleiders, lokale gidsen en chauffeurs die voor Koning Aap werken verwachten een fooi, mits ze hun werk naar voldoening gedaan hebben. Een richtbedrag voor je reisbegeleider is 3 euro per reiziger per dag.

Land en landschap

Indonesië heeft ruim 17.000 eilanden die zich over 5120 kilometer uitstrekken. Ongeveer viervijfde van het gebied bestaat uit oceaan en tropische zeeën, en veel Indonesische eilanden zijn niet meer dan rotsen die boven de zeespiegel uitsteken. De enorme verscheidenheid aan landschappen in Indonesië is een gevolg van klimatologische en geologische factoren. Zo zijn de eilanden van West-Indonesië altijd bedekt geweest met dichte tropische regenwouden, de Oost-Indonesische eilanden daarentegen zijn veel droger met zelfs savannelandschappen.

Vulkanen in Indonesië: Vulkanen en bergen zijn kenmerkend voor het Indonesische landschap. Van de driehonderd vulkanen in de archipel zijn er nog ruim honderd actief. De bekendste vulkaan in Indonesië is de Gunung Krakatau, een vulkanisch eiland tussen Sumatra en Java. De vulkanen bepalen niet alleen het landschapsbeeld maar ze voeden ook de vruchtbare bodem waarop duizenden planten- en diersoorten leven. De archipel vormt het woongebied van onder andere olifanten, tijgers, luipaarden, orang oetans en zeeschildpadden. 's Werelds grootste bloem (rafflesia) groeit op Sumatra.

Nationale parken in Indonesië: Indonesië heeft tal van nationale parken maar het ecologisch evenwicht in het regenwoud wordt ernstig bedreigd door menselijke activiteiten of de gevolgen daarvan. Zo vindt er op grote schaal houtkap plaats, met als gevolg een toenemende erosie. Ook gaan gigantische stukken regenwoud verloren door bosbranden. Het nog resterende bosareaal van Indonesië beslaat ongeveer 60 procent van het totale landoppervlak. Het gaat daarbij vooral om zo'n 100 miljoen hectare tropisch regenwoud, na Brazilië het grootste oerwoudgebied op aarde.

Religie

In Indonesië woont de grootste islamitische gemeenschap ter wereld. Ongeveer 86 procent van de bevolking is islamitisch. Het overige deel van de Indonesische bevolking belijdt het christendom (10 procent, hindoeïsme (3 procent), boeddhisme (1 procent) of animisme. Hoe verder je naar het oosten gaat, hoe meer christenen en 'overigen' je tegenkomt.

Adat in Indonesië: In praktijk bestaat er in Indonesië een scala aan religieuze zienswijzen en gebruiken die sterk gekleurd zijn door plaatselijke tradities welke van generatie op generatie worden overgedragen. Deze plaatselijke gedefinieerde zienswijze bepalen de structuur van elke gemeenschap en staan in Indonesië bekend als *adat*, de gewoonten van een etnische groep of gemeenschap. Opvallend is dat welke bevolkingsgroep dan ook vaak de verschillende religieuze beleving en de *adat* met elkaar combineert. Iemand die zich houdt aan de wetten van de islam, kan zich daarnaast best bezighouden met andere praktijken, zoals het branden van wierook en het brengen van kleine offers aan plaatselijke geesten.

Mystiek in Indonesie: Veel aanhangers van de islam combineren islamitische rituelen met een diepgewortelde mystiek, die teruggrijpt op de pre-islamitische tijd. Voor menig moslim is er meer tussen hemel en aarde dan het blote oog kan zien. Verdwaalde zielen, geesten en spoken en andere onzichtbare wezens bevolken de mystieke wereld met hun goede en kwade krachten. Magische krachten die gewone stervelingen kunnen oproepen met hulp van mystici.

Hindoeïsme in Indonesië: Op Bali is het hindoeïsme alom aanwezig. Op straat struikel je letterlijk over de offerandes. Elk huis heeft een familietempel, elk wijk zijn eigen buurttempel en elk veld een offerandeplek voor de rijstgodin. Het geloof biedt de gelovigen houvast en structuur, en een overdaad aan ceremonies en zuiveringsrituelen. Alles bij elkaar zal een Balinees tijdens zijn leven aan letterlijk honderden rituelen en feesten deelnemen en er veel tijd en geld in investeren.

Animisme in Indonesië: In de moeilijk toegankelijke binnenlanden van Indonesië zoals op Kalimantan en West-Papua zijn veel mensen animist. Ze geloven dat alle materie 'bezield' is en dat er geesten in ieder mens, dier en voorwerp huizen. Vele honderden geesten wonen in bossen, rivieren en heuvels. Het tevreden stellen van geesten is een integraal onderdeel geworden van het leven. Tatoeages en gezegende amuletten moeten geluk brengen of beschermen tegen kwade invloeden. Wie bezeten is door de duivel of een kwade geest, gaat naar een *sjamaan*, medicijnman of geestenbezweerder. Verschillende volkeren geloven niet alleen in animisme, maar doen ook aan voorouderverering, een gewoonte om de zielen van overleden familieleden te aanbidden.

Taal

Op de Indonesische eilanden worden ongeveer 350 verschillende talen en dialecten gesproken. De officiële nationale taal van Indonesië is Bahasa Indonesia dat door het merendeel van de bevolking als tweede taal wordt gebruikt naast het lokale dialect. In de toeristische gebieden kun je terecht in het Engels en sommige ouderen spreken ook nog een aardig woordje Nederlands.

Enkele woorden in Bahasa Indonesia

Goedendag
Selamat siang

Dank u wel
Terima kasih

Mijn naam is ….
Nama saya …

Prachtig
Bagus

Tot ziens
Sampai jumpa

1 *satu*
2 *dua*
3 *tiga*
4 *empat*
5 *lima*
6 *enam*
7 *tujuh*
8 *delapan*

9 *sembilan*
10 *sepuluh*
100 *seratus*
200 *dua ratus*
1000 *seribu*
2000 *dua ribu*

Weer en klimaat

Het klimaat van Indonesië is tropisch en heeft twee seizoenen. Het droge seizoen (*musim kemarau*) is tussen april en oktober en het natte seizoen (*musim hujan*) tussen november en maart. De hoeveelheid neerslag varieert van eiland tot eiland, afhankelijk van de geografische ligging en hoogte. In de berggebieden valt aanzienlijk meer regen dan in de laagvlakten. In Indonesië heeft regen een andere betekenis dan in Nederland en België: in combinatie met de hoge gemiddelde temperatuur (het hele jaar door vrij constant 30°C) kan een regenbui verfrissend werken. De wegen zijn dan minder stoffig en bloemen en planten lijken extra tot leven te komen.

Beste reistijd voor Indonesië: De beste periode voor een rondreis Indonesië of een familiereis Indonesië verschilt per eiland. Op zich kun je prima in de regentijd naar Indonesië reizen. Voordeel is dat het landschap dan op z'n mooist (en groenst) is. Ga je aan het einde van de droge moesson dan heb je de 'pech' dat het landschap droog en kaal is. Tijdens de regentijd regent het bijna nooit de hele dag en de temperatuur blijft ook tijdens de buien aangenaam.

Klimaattabel: Houd er rekening mee dat wanneer je de bergen ingaat of vulkanen beklimt, het 's ochtends flink koud kan zijn en je een windjack of trui nodig hebt. Klimaattabel: De vier cijfers die telkens worden genoemd zijn van links naar rechts: de gemiddelde maximum temperatuur in graden Celsius, aantal zonuren per dag, aantal dagen per maand met minimaal 1 mm-neerslag per dag en- de gemiddelde temperatuur van het zeewater.

PADANG (SUMATRA)

Maand	T Gem	Zon	Regen	T W
Januari	31	6	15	29
Februari	31	7	15	29
Maart	31	6	19	30
April	31	6	18	30
Mei	31	7	15	30
Juni	31	7	13	30
Juli	31	7	14	29
Augustus	31	6	16	29
September	31	5	17	29
Oktober	31	5	20	29
November	31	5	21	29
December	31	6	24	29

JOGYAKARTA (JAVA)

Maand	T Gem	Zon	Regen	T W
Januari	27	5	27	
Februari	28	6	26	
Maart	28	6	25	
April	29	7	20	
Mei	29	7	14	
Juni	28	8	14	
Juli	28	8	15	
Augustus	29	8	17	
September	29	7	17	
Oktober	29	7	20	
November	29	6	26	
December	28	6	26	

DENPASAR (BALI)

Maand	T Gem	Zon	Regen	T W
Januari	30	7	25	28
Februari	30	7	24	28
Maart	31	8	24	28
April	31	9	15	28
Mei	31	9	10	28
Juni	30	9	11	28
Juli	30	10	12	27
Augustus	31	10	13	27
September	31	10	10	28
Oktober	31	10	15	28
November	31	9	19	29

December	31	8	23	29

Adressen

Ambassade van Indonesië in Nederland
Tobias Asserlaan 8, 2517 CK Den Haag
T 070 310 81 00
I https://indonesia.nl/en/

Ambassade van Indonesië in België
Laan van Tervuren 294, 1150 Brussel
T 02 771 2014
E primebxl@skynet.be
I https://kemlu.go.id/brussels/en

Ambassade van Nederland in Indonesië
Jalan H.R. Rasuna Saïd, Kavel S-3 Kuningan, Jakarta 12950
T +62 21 524 82 00
E jak@minbuza.nl
I www.nederlandwereldwijd.nl

Ambassade van Belgie in Indonesië
Wisma BCA (Deutsche Bank Building - 16th floor), Jalan Imam Bonjol, 80, 10310 Jakarta Pusat
T 0062 21 316 20 30
E Jakarta@diplobel.fed.be
I http://indonesia.diplomatie.belgium.be

Communicatie

Indonesië beschikt over een uitgebreid mobiel GSM netwerk. Een overzicht van de beltarieven per provider vind je op www.bellen.com. Het internationale landennummer voor Indonesië is +62, voor Nederland +31 en voor België +32.

Internet in Indonesië: Als je een simlockvrij toestel hebt kun je ter plekke een prepaid simkaart kopen waarmee je gebruik kunt maken van mobiel internet. Een kaart van 2 gigabyte biedt ruim voldoende voor dagelijks internetgebruik, whatsapp en eventueel bellen via whatsapp. Met een internetkaart ben je niet afhankelijk van wifi. Deze zijn verkrijgbaar bij belwinkels zoals van Telkomsle, Indosat, XL Axiata, 3 (Tri) e.d. Informeer welke provider het beste bereik heeft in de eilanden die je wilt gaan bezoeken. Een handige app die je thuis al kunt downloaden is Maps.Me. Met deze app kun je plattegronden downloaden die je vervolgens offline kunt gebruiken.

De meeste hotels bieden WiFi aan, net als veel restaurants en cafés.

Elektriciteit

De netspanning in Indonesië is 220 volt, een enkele keer komt 110 volt voor. De stekkers die in Nederland en Belgie gebruikt worden passen in Indonesië op de meeste niet-geaarde stopcontacten al moet je soms een beetje duwen. Stroomstoringen komen soms voor. Een verloopstekker, reservebatterijen en een zaklamp kunnen handig zijn tijdens je Indonesië rondreis en je Indonesië familiereis. Kijk hier als je wilt zien wat voor stopcontact en stekkers in Indonesië gebruikelijk zijn.

Gezondheid

Vaccinaties voor Indonesië worden beslist aangeraden. Voor de actuele stand van zaken verwijzen we naar www.lcr.nl, de website van het Landelijk Coördinatiecentrum Reizigersadvisering (LCR) dat de richtlijnen uitgeeft voor vaccinaties en preventie van malaria. In België kun je vergelijkbare informatie krijgen op www.wanda.be.

Vaccineren bij je thuis! Bij veel Indonesië reizen die we aanbieden zijn inentingen tegen de belangrijkste ziekten noodzakelijk. Niet het meest leuke deel van je reisvoorbereiding maar wel onvermijdelijk. Koning Aap heeft in

samenwerking met Thuisvaccinatie.nl een oplossing gevonden voor deze vaak tijdrovende klus. In plaats van dat jij naar de GGD of huisarts moet gaan, komt een huisarts bij je thuis op het moment dat het jou schikt om de benodigde inentingen te zetten. Thuisvaccinatie.nl is een landelijk werkend vaccinatiecentrum (enkel in Nederland). Als je minstens 4 weken voor vertrek contact met hen opneemt, garanderen we dat je gebruik kunt maken van deze unieke service. Een handig alternatief voor de GGD! Maak hier een afspraak voor jouw vaccinaties.

Reisapotheek voor Indonesië: Neem op onze reizen door Indonesië een kleine reisapotheek mee met daarin o.a. jodium, pleisters, en middelen tegen koorts, diarree, verstopping, insectenbeten, zonnebrand en eventueel een middel tegen reisziekte. Denk ook aan een tekentang, thermometer (onbreekbaar), ORS (Oral Rehydration Salts, tegen uitdroging) en vitaminetabletten. Voor de hygiëne op reis o.a. een flesje desinfecteergel en ontsmettingsdoekjes. Als je naar een malariagebied gaat, denk dan aan anti-malaria tabletten en muggenolie met DEET.

Europees Medisch Paspoort: Handig om mee te nemen is het Europees Medisch Paspoort, een document waarmee je in urgente situaties veel problemen kan voorkomen. Het paspoort is opgesteld in elf talen, waardoor de hulpverlener (in het buitenland) eenvoudig de gegevens van de patiënt, zijn of haar ziekten, aandoeningen en medicijngebruik kan opzoeken. Ook is vermeld wie de behandelende arts is en wie er in dringende gevallen gewaarschuwd kan worden. Het medisch paspoort is onder andere verkrijgbaar bij huisarts, de Reisdokter, apotheek en GGD.

Preventieve maatregelen in Indonesië: Bij aankomst is het zaak de tijd te nemen om te acclimatiseren. Wees voorzichtig met zonnen en zet bij uitstapjes in de volle zon iets op je hoofd. Omdat je in de droge hitte ongemerkt veel vocht verliest, moet je steeds veel blijven drinken en wat extra zout op je eten strooien. Warme dranken zijn over het algemeen beter dan ijskoude. Je maag en darmen worden dan minder belast. Het water uit de kraan is niet drinkbaar. Vind hier meer informatie over gezond op reis.

Bagage en kleding

We adviseren je om de bagage mee te nemen in een rugzak of in een zachte reistas (met wieltjes). Een harde koffer raden we af. Het gewicht van je bagage kan meestal beperkt blijven tot maximaal vijftien kilo per persoon.

Wat betreft je kleding raden we je aan om op je Indonesië reis praktische kleren mee te nemen die zich makkelijk laten combineren (laag over laag). We vragen je om in je kledingkeuze respect te tonen voor de lokale cultuur. Het dragen van korte broeken en t-shirts is hier echter geen probleem.

Het is aan te raden sandalen en stevige wandelschoenen mee te nemen voor de wandeltochten die we maken. Een trui voor de avonden kan ook geen kwaad.

Denk bij het samenstellen van je bagage aan bijvoorbeeld: zaklamp, waterfles, naaigerei, wasmiddel, universeel geldige verloopstekker, reisgids, hoofdbedekking, zonnebril, zonnecreme, lakenzak, toiletartikelen, badslippers, zwemkleding, wekker, schrijfgerei, schaartje, beker en zakmes.

Geldzaken

De munteenheid van Indonesië is de *rupiah* (IDR). Er zijn biljetten van 1000, 2000, 5000, 10.000, 20.000, 50.000 en 100.000 rupiah en muntgeld van 100, 200, 500 en 1000 rupiah. Kijk voor de actuele wisselkoers op www.oanda.com.

ATM in Indonesië: Op luchthavens en steden en gebieden waar veel toeristen komen, zoals op Java en Bali, kun je op veel plaatsen terecht bij een geldautomaat, aangeduid door de letters *ATM*. Het bedrag dat je per opname kunt pinnen varieert omgerekend tussen de 75 en 150 euro. Bij ATM's met biljetten van 50.000 rupiah kun je maximaal 80 euro opnemen. Houd er rekening mee dat banken per opname een commissie van ongeveer twee euro berekenen.

Veilig pinnen in Indonesië: Om veiligheidsredenen hebben Nederlandse en Belgische banken de bankpassen met Cirrus/Maestro-logo standaard ingesteld op gebruik binnen Europa. Indien je geld wilt pinnen in Indonesie dien je deze instelling tijdelijk te wijzigen naar 'Wereld'.

Buitenlandse valuta in Indonesië: Reis je naar gebieden waar weinig toeristen komen en geen grote plaatsen zijn, dan is het handig om contante euro's of Amerikaanse dollars achter de hand te hebben. Zorg er wel voor dat de biljetten niet beschadigd zijn en de dollarbiljetten na 2004 gedrukt zijn, anders worden ze niet geaccepteerd. De

grotere hotels, restaurants en winkels accepteren creditcards.

Openingstijden

Banken in Indonesië zijn op werkdagen doorgaans open van 8.00 tot 15.00 , op zaterdag zijn slechts enkele vestigingen geopend tot 12.00 uur. Postkantoren zijn van maandag t/m donderdag tussen 8.00 tot 15.00 uur open, op vrijdag tot 11.00 uur en op zaterdag tot 14.00 uur.

Shoppen in Indonesië: De meeste winkels in Indonesië zijn open van 8.00 tot 21.00 uur. Sommige kleine zaken sluiten pas 's avonds laat. Veel winkels zijn ook op zondag open.

Fotografie

Wil je mensen fotograferen in Indonesië, vraag dan altijd eerst om toestemming (*permisi?*) of maak een gebaar waarmee je duidelijk maakt dat je iemand op de foto wilt zetten. Neem de tijd en maak contact, desnoods met handen en voeten. Laat ook het resultaat zien als je een foto hebt gemaakt met een digitale camera. Vraag toestemming als je (religieuze) ceremonies wilt fotograferen. Het is vaak geen probleem, al verwacht men soms een kleine donatie. Houd je in en rond tempels op de achtergrond, zodat mensen zich niet aan je storen. Gebruik van flitslicht is meestal verboden, zoals bij tempelfestivals op Bali. Maak geen foto's van badende mensen in de rivier. Dat ervaart men als een inbreuk op de privacy.

Het is verboden om strategische plaatsen als vliegvelden, militaire kampementen, bruggen, overheidsgebouwen, havens en dergelijke te fotograferen.

Veiligheid

In Indonesië kun je bijna overal veilig reizen. Zakkenrollen, tasjesroof en straatovervallen komen overal ter wereld voor, ook in de grote steden in Indonesië. Kleine criminelen zijn vooral actief in het gedrang op markten, in de bus en op bus- en treinstations. Wees hier alert.

Veilig reizen in Indonesië: Geld en belangrijke papieren kun je het beste in de kluis van je hotel bewaren. Waardevolle sieraden kun je beter niet meenemen op reis. Ben je onderweg draag je papieren, geld en passen dan op je lichaam, bijvoorbeeld in zakjes aan de binnenkant van je kleding of in een buidel onder je kleding. Stop niet al je geld en pasjes in je portemonnee zodat je niet alles kwijt bent als je zakken gerold worden. Mocht je onverhoopt bestolen worden, zorg dat je vooraf de app 'SOS op reis' gedownload hebt zodat je alle belangrijke telefoonnummers bij de hand hebt. Doe aangifte bij de politie, dat is nodig voor de verzekering.

Reisadviezen voor Indonesië: Actuele informatie over de veiligheid in Indonesië vind je op de website van het ministerie van Buitenlandse Zaken: www.nederlandwereldwijd.nl. Ook op de website van het Belgische Ministerie van Buitenlandse Zaken vind je nuttige reistips.

Tijdsverschil

Indonesië kent drie tijdzones. Op Java en Sumatra staat de klok in de winter zes uur voor op onze tijd. Op Kalimantan, Sulawesi en de Kleine Sunda Eilanden (inclusief Bali) zeven uur en op de Molukken en Papua Barat acht uur. In de zomertijd is het tijdsverschil met Indonesië een uur minder.

Reisdocumenten

Internationaal paspoort:

Wij adviseren je om op reis te gaan met een internationaal paspoort dat bij terugkeer van je reis nog minimaal zes maanden geldig is.

Visum:

Voor deze bestemming ontvang je bij aankomst in Indonesië een 'Visa on Arrival' voor een verblijf van maximaal 30 dagen. Het visum kost rond de € 35-, en moet ter plaatse cash betaald worden.

Als je afwijkend reist van de groepsreis raden wij je aan om je goed te laten informeren over of een 'Visum on Arrival' mogelijk is.

Onze partner Traveldocs helpt je graag verder en is telefonisch bereikbaar via +31 (0)23 2210004. Traveldocs is een gespecialiseerde visumdienst voor Nederland (voor Nederlandse paspoorthouders) en België (voor Belgische paspoorthouders).

Kijk op de website van Traveldocs voor meer informatie:
- Nederlandse reizigers bezoeken: visum-legalisatie.nl/koningaap-nl
- Belgische reizigers bezoeken: visum-legalisatie.nl/koningaap-be

Reizigers die niet beschikken over de Nederlandse of Belgische nationaliteit, dienen zelf contact op te nemen met de betreffende ambassade(s) en hun eventuele visum te regelen.

Reizigers met meereizende kinderen onder de 18 jaar dienen zelf bij de betreffende ambassade te infomeren naar eventuele aanvullende toelatingseisen.

Reisdocumenten

Internationaal paspoort

Wij adviseren je om op reis te gaan met een internationaal paspoort dat bij terugkeer van je reis nog minimaal zes maanden geldig is. Als je naar Indonesië reist moet je paspoort beschikken over tenminste 1 lege visumpagina. Een noodpaspoort is niet toegestaan.

Visum

Voor deze bestemming kun je bij aankomst in Indonesië een 'Visa on Arrival' aanvragen, waarmee je maximaal 30 dagen in het land mag verblijven. Het visum kost rond de €35,- en moet ter plaatse contant betaald worden.

Als je afwijkend reist van de groepsreis raden wij je aan om je goed te laten informeren over of een 'Visum on Arrival' mogelijk is. Onze partner Traveldocs helpt je graag verder en is telefonisch bereikbaar via +31 (0)23 22 100 04. Traveldocs is een gespecialiseerde visumdienst voor Nederland (voor Nederlandse paspoorthouders) en België (voor Belgische paspoorthouders).

Kijk op de website van Traveldocs voor meer informatie:

- Nederlandse reizigers bezoeken: visum-legalisatie.nl/koningaap-nl
- Belgische reizigers bezoeken: visum-legalisatie.nl/koningaap-be

Reizigers die niet beschikken over de Nederlandse of Belgische nationaliteit, dienen zelf contact op te nemen met de betreffende ambassade(s) en hun eventuele visum te regelen.

Reizigers met meereizende kinderen onder de 18 jaar dienen zelf bij de betreffende ambassade te infomeren naar eventuele aanvullende toelatingseisen.

Accommodatie en transport

Vervoer

Op onze reizen door Indonesië hebben we ervoor gekozen de route zo veel mogelijk over land af te leggen. Zo krijg je de beste indruk van dit boeiende land en zijn bevolking. Tijdens deze reis hebben we voor het grootste deel een eigen (mini)bus tot onze beschikking, met alle praktische voordelen van dien. We zijn niet afhankelijk van de dienstregelingen van het openbaar vervoer en kunnen zelf bepalen waar en wanneer we stoppen onderweg.

Op Bali hebben we de beschikking over een eigen bus met airconditioning. Veel transfers op Java gaan per 4WD (niet airconditioned). Het traject vanaf het hotel in Ketapang naar de ferry leg je af per openbare bus, een afstand van circa 6 km. Daarnaast vaar je van Bali naar Java en van Java naar Bali met de lokale veerboot.

NB: Omdat je op deze reis deels per 4WD, per ferry en openbare bus gaat is het niet handig een koffer mee te nemen. Je moet namelijk regelmatig zelf 'sjouwen' met je bagage.

De transfers van en naar de luchthaven zijn inbegrepen bij de reissom. Indien je kiest voor het landarrangement, zijn de transfers van en naar de luchthaven niet inclusief.

Reisafstanden:
Luchthaven Denpasar naar Ubud: 40 km / 1½ uur
Ubud naar Candidasa: 65 km / 1½ uur
Candidasa via Kintamani naar Pemuteran: 160 km / 6 uur (inclusief lunchtijd en sightseeing onderweg)
Pemuteran naar Kalibaru: 110 km / 4 uur (inclusief ferry)
Kalibaru naar Sukamade: 85 km / 5 uur (inclusief sightseeing)
Sukamade naar Ketapang: 105 km / 5 uur
Ketapang naar Sanur: 150 km / 6 uur (inclusief ferry en stop onderweg)
Sanur naar Denpasar luchthaven: 28 km / 1 uur

NB: De genoemde 'kale' reisduur per dag is sterk afhankelijk van de verkeersdrukte, wachttijd bij de ferry-oversteek, wegconditie en het weer. De tijd is dan ook uiteraard bij benadering.

Accommodatie
Tijdens onze reizen door Bali en Java overnacht je afwisselend in redelijk comfortabele middenklasse hotels en eenvoudige guesthouses. Je hebt dan een tweepersoonskamer, met douche (of mandi) en toilet op de kamer. Bij de selectie van deze hotels letten we vooral op de locatie en sfeer. De hotels of guesthouses zijn over het algemeen en indien mogelijke gesitueerd in het centrum van de plaats waar we verblijven. Enkele hotels hebben airconditioning, in de overige hotels is waar nodig een fan aanwezig. De kamers hebben soms een veranda met een eigen zitje. Je verblijft op basis van logies met ontbijt. De meeste hotels hanteren een 'check out' tijd van 12.00 uur 's middags.

De accommodatie in Sukamade is een lodge waar je in stapelbedden met meerdere mensen een kamer deelt. Je neemt alleen een dagrugzak mee voor deze overnachting, je overige bagage wordt naar Ketapang gebracht.

Alle geplande hotels (behalve Sukamade) hebben een zwembad; fijn om de tropische warmte van je af te spoelen! In uitzonderlijke gevallen kan het voorkomen dat er andere hotels zonder zwembad gebruikt moeten worden. Als dit zich voordoet zullen we proberen een passend alternatief te vinden. Uiteraard kan er op meer plaatsen gedurende deze reis gezwommen worden, het strand is vaak niet ver weg.

Kamer op indeling & verwachtingen
Kies je voor een kamer op indeling, dan deel je een kamer met een deelnemer van hetzelfde geslacht zoals vermeld in het paspoort. We begrijpen dat dit niet altijd overeenkomt met iemands identiteit. Geldt dit voor jou, neem dan gerust contact met ons op, dan denken we met je mee.

Een kamer delen vraagt om wederzijds respect en rekening houden met elkaar. Weet je dat je snurkt, laat opblijft, 's nachts vaak uit bed moet of behoefte hebt aan meer privacy? Dan raden we aan een 1-persoonskamer te boeken (tegen toeslag).

Wijzigingen van kamergenoot zijn tijdens de reis alleen mogelijk in overleg met de reisbegeleider en met instemming van alle betrokkenen. Bij problemen is de reisbegeleider het eerste aanspreekpunt. Kan er geen oplossing worden gevonden en is één reiziger verantwoordelijk voor de overlast, dan dient deze een 1-persoonskamer te boeken en de extra kosten zelf te dragen.

Let op: binnen een maand voor vertrek of bij beperkte beschikbaarheid is een 1-persoonskamer op aanvraag.

1-persoonskamer
Je kunt er bij boeking voor kiezen een 1-persoonskamer te reserveren. Hiervoor geldt een eenpersoonskamertoeslag. De vermelde prijzen zijn vanaf-prijzen en kunnen per reisperiode verschillen. In het boekingsformulier zie je de prijs die geldt voor jouw vertrekdatum. Houd er rekening mee dat een 1-persoonskamer niet op alle locaties beschikbaar is en in sommige gevallen uitsluitend op aanvraag, afhankelijk van de beschikbaarheid.

Wifi beschikbaarheid
Wifi tijdens je reis is tegenwoordig onmisbaar. Of je nu contact wilt houden met het thuisfront, je mooiste reiservaringen wilt delen op sociale media of praktische zaken wilt regelen onderweg. Internet maakt het allemaal een makkelijker.

Bij al onze reizen vind je daarom onder het tabblad Accommodaties per (voorbeeld)accommodatie informatie over de beschikbare wifi. Houd er wel rekening mee dat wifi niet altijd gegarandeerd is. De beschikbaarheid en kwaliteit kunnen per accommodatie en per land verschillen.

Op deze reis is het niet mogelijk een driepersoonskamer te boeken.

NB: Het is mogelijk dat er gedurende de Ramadan op (vooral) Java onverwachte wijzigingen in het programma zijn door volle wegen, overboekte vluchten of hotels. Het lijkt in die periode wel of geheel Indonesië onderweg is. Als dit zich voordoet zullen we proberen een passend alternatief te vinden.

Zwaarte van de reis

Deze reis valt in categorie 3.

Vaak krijgen we de vraag of een reis 'zwaar' is. Dit vinden we een moeilijke vraag omdat iedereen een reis op een andere manier ervaart. In het algemeen kun je stellen dat iedereen met een goede lichamelijke en geestelijke conditie zonder problemen kan deelnemen aan onze reizen. Dit betekent bijvoorbeeld dat je altijd je eigen bagage naar je kamer kunt brengen, - ook als er geen lift is - of dat een uitgebreide stadswandeling voor je geen probleem is. Culturele verschillen respecteer je en je kunt goed omgaan met onverwachte gebeurtenissen. Op basis van onze ervaring en de terugkoppeling van onze reizigers en reisbegeleiders geven we voor iedere reis tevens een indicatie voor de ervaren zwaarte. Zo hopen we je te helpen om de reis te kiezen die bij je past zodat jij zelf - én ook je medereizigers! – optimaal kunnen genieten. Bij deze indeling houden we rekening met de gebruikte accommodatie, reisduur, hoogteverschillen, zwaarte van wandelingen & ruimte om zelf invulling te geven aan programma.

Voor deze bijzondere reis door Bali en Oost-Java hebben we ervoor gekozen de route zo veel mogelijk over land af te leggen. Zo krijg je de beste indruk van dit boeiende land en zijn bevolking. Op Bali hebben we de beschikking over een eigen airconditioned bus. De meeste transfers op Java gaan per 4WD (niet airconditioned). De transfers tussen Bali en Java gaan met de lokale veerpont. Het traject vanaf de ferry naar het hotel in Ketapang leg je af per openbare bus, een afstand van circa 6 km. Voor de reisduur tussen de verschillende plaatsen kun je kijken naar het tabblad ‘Meer reisinfo’ onder het kopje ‘Accommodatie en vervoer’. Omdat je op deze reis deels per 4WD, per ferry en openbare bus gaat is het niet handig een koffer mee te nemen; je moet namelijk regelmatig zelf sjouwen met je bagage. Je overnacht overwegend in comfortabele kamers met eigen douche (of mandi) en toilet, het hotelverblijf is op basis van logies met ontbijt. Niet alle hotels hebben een lift. De accommodatie in Sukamade is eenvoudig; het betreft een lodge waar je in stapelbedden met meerdere mensen voor één nacht een kamer deelt (breng oordopjes mee). Neem je zwemspullen mee; de meeste geplande hotels hebben een zwembad. Onder het tabblad ‘Accommodaties’ vind je een impressie van de geplande hotels voor deze reis. NB: De Ramadan kenmerkt zich op (vooral) Java door volle wegen, overboekte treinen of hotels. Het lijkt in die periode wel of geheel Indonesië onderweg is.

Categorie 1: *Ontspannen reis, voor iedereen goed te doen. Korte reisafstanden, goede hotels, lichte wandelingen, reis met een laag tempo.*
Categorie 2: *Voor iedereen goed te doen. Soms wat langere reisafstanden. Goede hotels, soms avontuurlijke overnachting, eenvoudige wandelingen, reis in een gewoon tempo. Voldoende ruimte om ook zelf invulling te geven aan je reis door verblijf in grotere steden.*
Categorie 3: *Goed te doen voor iedereen die zich voorbereidt en zich flexibel opstelt. Er zitten zwaardere trajecten in de reis zoals langere reisafstanden (> 6 uur), treinreizen, wandelingen over ongebaande paden en/of ongelijke ondergrond, geringe hoogteverschillen en/of (meerdere) overnachtingen in eenvoudige accommodatie en/of je ervaart grote culturele verschillen. Soms minder ruimte om zelf zonder de overige deelnemers op pad te gaan (denk aan verblijf in wildpark).*
Categorie 4: *Redelijk stevige reis door lange reisafstanden, diverse zwaardere en/of meerdaagse wandelingen, hoogteverschillen, regelmatig eenvoudige accommodatie, minder ruimte voor eigen invulling omdat veel in groepsverband gedaan moet worden (verblijf in wildpark, reizen door ruige natuur).*
Categorie 5*: Zware reis die we alleen aanraden voor ervaren reizigers die beschikken over uitgebreide reiservaring en een zeer goede lichamelijke en geestelijke conditie hebben. Denk hierbij aan meerdaagse trektochten, reizen door ruig terrein, lange wandelafstanden per dag en/of grote hoogteverschillen.*

Neem bij twijfel contact met ons op. Wij adviseren jou graag bij de keuze voor een passende reis.

Bagage en kleding

Reisbegeleiding

Al onze groepsreizen worden ter plekke uitgevoerd door **Nederlandstalige of lokale Engelstalige reisbegeleiders**. Bij de vertrekdatum van een reis wordt dit op onze website duidelijk vermeld.

Veel klanten vragen ons of er **veel verschil is tussen een reisbegeleider uit België/Nederland of een lokale Engelssprekende reisbegeleider**. Wij vinden dat er aan beide keuzes voor- en nadelen verbonden zijn en dat iedereen daarom zelf moet afwegen welke keuze voor hem/haar de beste is.

Een **Nederlandstalige reisbegeleider** is meestal opgegroeid in België of Nederland en maakt daarom deel uit van onze westerse cultuur. Met hen is het over het algemeen makkelijker communiceren tijdens de reis, zowel wat betreft de taal als de culturele achtergrond. Daardoor kan deze reisbegeleider het groepsproces makkelijker volgen en bijsturen waar nodig. Vaak hebben zij ook uitgebreid gereisd of gewoond op de bestemming en hebben dus veel kennis over de lokale gebruiken en delen dit graag met je. Ook is de Nederlandstalige reisbegeleider zich zeer bewust van het belang van duurzaam toerisme; ze stimuleren het bezoeken van kleinschalige lokale restaurants, beperken het gebruik van plastic en geven duurzame tips tijdens de reis.

Een **lokale Engelstalige reisbegeleider** is natuurlijk op de bestemming opgegroeid en ‘ademt’ daarom deze bestemming. Hij of zij is hierdoor de aangewezen persoon om je in te wijden in de lokale gebruiken en cultuur. Overal is hij/zij thuis en dit communiceert erg makkelijk met de lokalen. Zijn of haar Engels heeft vaak een accent waardoor de communicatie iets moeilijker kan verlopen dan met een Nederlandstalige reisbegeleider. Positief is dat zo lokaal werk gecreëerd wordt op de bestemming zodat de lokale economie meer profiteert van je bezoek. Tenslotte geldt vaak een korting op een reis met een lokale Engelstalige reisbegeleider omdat bijvoorbeeld geen intercontinentaal vliegticket voor hen betaald hoeft te worden en wij dit verrekenen in onze prijzen.

Koning Aap stelt **hoge eisen aan de reisbegeleiding**. Een goede reisbegeleider is van grote meerwaarde op de reis! Wij zijn dan ook trots op ons team van professionele reisbegeleiders. Het zijn stuk voor stuk enthousiastelingen die allemaal de **liefde voor 'hun' land(en) graag aan anderen over brengen.** Ruime reiservaring én ervaring in het omgaan met groepen en (bij voorkeur) actieve kennis van lokale gebruiken en de taal zijn bij ons belangrijke selectiecriteria bij de keuze voor onze reisbegeleiders. Voor onze nieuwe reisbegeleiders worden speciale trainingen georganiseerd om ze voor te bereiden op hun rol tijdens de reis. Tijdens deze trainingen krijgen ze ook lastige praktijksituaties voorgeschoteld en leren ze waar de Koning Aap reisformule voor staat.

Daarnaast worden er met regelmaat bijeenkomsten georganiseerd voor de Nederlandstalige reisbegeleiders om essentiële kennis en ervaring uit te wisselen met elkaar en met medewerkers op kantoor, zodat de reizen op allerlei vlakken verbeterd kunnen worden.

De **primaire taak van onze reisbegeleiding** is toezien op een goede logistiek van de reis (vervoer en accommodatie). Ook waakt de reisbegeleiding over het verloop van het programma en over de aandacht die elk onderdeel krijgt. De reisbegeleider organiseert ter plekke een scala aan facultatieve excursies. Daarnaast fungeert hij of zij natuurlijk als centrale vraagbaak. Onze medewerkers kunnen veel vertellen over het land en de plaatselijke gewoonten. Realiseer je wel: een reisbegeleider is geen wandelende encyclopedie. Hoe je uiteindelijk het land ervaart bepaal je zelf, neem dus altijd een goede reisgids mee.

Natuurlijk heeft een reisbegeleider ook niet alles in de hand. Soms is er sprake van overmacht: door overstromingen of aardverschuivingen is de weg versperd, de overheid heeft de treinkaartjes geconfisqueerd of het hotel heeft de kamers al weggegeven. Bij dit soort tegenslagen zal de reisbegeleider op zoek gaan naar een alternatief.

Ondanks alle voorbereidingen en inspanningen van de reisbegeleider kan het gebeuren dat de reis toch niet geheel naar je verwachting verloopt. De reisbegeleider hoort dit dan graag van je, zodat er **ter plekke** naar een oplossing gezocht kan worden.

Het functioneren van onze reisbegeleiders evalueren we na iedere reis aan de hand van door deelnemers **ingevulde evaluatieformulieren**. Zo hebben wij te allen tijde zicht op hoe onze mensen in het veld opereren!

Je reisbegeleider verwacht aan het einde van de reis een **fooi** als zij/hij het werk goed heeft gedaan. Ons advies voor deze fooi verschilt per land, kijk voor een indicatie in de landeninformatie van je reisbestemming.

Festivals

Balinees Nieuwjaar (Pengrupukan en Nyepi)

Het Balinees Nieuwjaar is wellicht de grootste gebeurtenis van het jaar op Bali. Op Oudjaarsdag (Pengrupukan) wordt het Bhuta Yajna ritueel uitgevoerd. Lang voor Oudjaarsdag wordt in elk dorp begonnen met het maken van grote beelden van demonen en andere kwade wezens. Deze beelden worden Ogoh-Ogoh genoemd en worden van bamboe en papier gemaakt. Op Oudjaarsdag worden de Ogoh-Ogoh in optochten door de straten van Bali gevoerd. Men geloofd dat negativiteit en kwaad door de beelden worden opgenomen en dat slechte geesten zo verjaagd worden. 's Avonds worden de Ogog-Ogoh in brand gestoken waarmee de bevolking van al het kwaad gezuiverd wordt. De volgende dag is het Nyepi, Balinees Nieuwjaarsdag. Op deze dag denkt iedereen terug aan het oude jaar en bedenkt men wat te doen om in het nieuwe jaar een beter mens te zijn. Electriciteit is beperkt aanwezig en iedereen moet binnen blijven. Er is zelfs een Nyepipolitie die er op toeziet dat inwoners en toeristen zich aan de regels van Nyepi houden. Voor reizigers betekent Nyepi doorgaans dat ze de dag aan het hotelzwembad doorbrengen. Alle maaltijden dienen binnen de muren van de accommodatie te worden genoten.

Bewust op reis

Reizen is andere culturen leren kennen, lokale mensen ontmoeten en prachtige natuur zien. En dat willen we ook nog tot ver in de toekomst. Daarom houden wij bij onze reizen **rekening met milieu, mensen, natuur en cultuur**. Dit is niet alleen noodzakelijk maar ook nog eens heel leuk!

Local Impact Score

Voor elke reis streven we naar een minimale impact op het klimaat en een maximale positieve impact op de lokale omgeving. Om inzichtelijk te maken welk deel van onze uitgaven en de uitgaven van onze reizigers bij de lokale gemeenschap (accommodaties, restaurants en transport) terecht komt, hebben wij een Local Impact Score ontwikkeld.

De Local Impact Score bestaat uit twee elementen. Het eerste deel is opgebouwd uit een berekening van de vlucht, het landarrangement en het geschatte zakgeld. Het tweede deel is opgebouwd uit een waardensysteem van tien duurzaamheidscriteria waarvan wij vinden dat deze de lokale impact vergroten. Deze twee elementen samen vormen samen onze Local Impact score. Hoe hoger de score, hoe meer geld er in de lokale gemeenschap blijft. Lagere scores hebben uiteraard meer aandacht nodig in de toekomst. We doen er alles aan om een score waar mogelijk te verbeteren samen met onze lokale partners. We zullen de scores jaarlijks bijwerken en herzien.
De Local Impact Score van deze reis is: 63

Wil je meer lezen over de Local Impact Score of ben je benieuwe uit welke duurzaamheidscriteria de score is opgebouwd? Wij leggen je dit graag uit op **onze duurzaamheidspagina**.

Bijkomende kosten en zakgeld

Zakgeld / Bijkomende kosten

Het door ons geadviseerde zakgeld is een minimum bedrag voor je maaltijden, drankjes, excursies, entreegelden, ter plaatse te betalen luchthavenbelastingen en fooien. Het bedrag dat je uiteindelijk uitgeeft hangt natuurlijk sterk af van je eigen uitgavepatroon, souvenirs zijn mede daarom niet inbegrepen.

Gezamenlijke uitgavenpot

Tijdens je reis kun je regelmatig gezamenlijk deelnemen aan excursies of (niet vantevoren betaalde) maaltijden. Ook zullen er hier en daar gemeenschappelijke fooien betaald worden. Om hiervoor niet elke keer apart te hoeven afrekenen wordt er een Gezamenlijke Uitgavenpot ingesteld. Aan het begin van de reis wordt door de reisbegeleider van iedereen geld ingezameld voor deze pot. Aan het eind van de reis volgt dan de afrekening, waarbij je geld terug kunt krijgen of bij moet betalen. Met deze uitgaven is rekening gehouden bij de hoogte van ons adviesbedrag voor het zakgeld.

De hoogte van deze Gezamenlijke Uitgavenpot voor deze reis bedraagt € 150,-.

Landarrangement
Het is ook mogelijk om van deze rondreis alleen het landarrangement te boeken. Je regelt dan zelf de internationale vluchten en de transfer bij aankomst en vertrek. Met de andere deelnemers maak je vervolgens de reis volgens programma. Zo heb je een optimale vrijheid om zelf je reis samen te stellen en de vlucht te kiezen die bij je reisplannen past.

Op het boekingsformulier kun je ook aangeven of we, tegen betaling, nog een extra overnachting bij aankomst moeten regelen. Ook de transfer bij aankomst kan Koning Aap op individuele basis voor je regelen.

Voor al onze reizen hebben we een minimum aantal deelnemers nodig. Houd hier rekening mee voordat je zelf tickets gaat reserveren.

Het is in alle gevallen je eigen verantwoordelijkheid om op tijd bij het beginpunt van de reis aanwezig te zijn. Daarnaast zijn wij niet verantwoordelijk voor sporadische wijzigingen in de vertrekdata van onze groepsreizen.

Verzekeringen
Zoals in onze reisvoorwaarden vermeld staat, stellen we het afsluiten van een reisverzekering verplicht. Mocht je nog geen reisverzekering hebben afgesloten, dan ben je verplicht hier vóór vertrek alsnog voor te zorgen. Mocht er onverhoopt iets gebeuren tijdens de reis of voor aanvang van de reis, dan kan dit je veel geld kosten. Door het afsluiten van een verzekering voorkom je hoge kosten. Koning Aap werkt al jaren samen met de bekende reisverzekeraar Allianz Global Assistance. Zij hebben een speciaal pakket van reis- en annuleringsverzekeringen samengesteld dat aansluit op het avontuurlijk karakter van onze groepsreizen.

Je verzekeringen bij Koning Aap afsluiten: de voordelen
Hoewel het niet verplicht is om de verzekeringen bij Koning Aap af te sluiten, raden we dit wel aan. Omdat we goed op de hoogte zijn van de af te leggen reisroutes en ter plaatse beschikken over de medewerking van lokale agenten, zijn eventuele problemen makkelijker op te lossen wanneer de reisverzekering via Koning Aap is afgesloten. Een bijkomend voordeel is dat wanneer een reis onverhoopt niet door mocht gaan, de kosten van de afgesloten reis- en/of annuleringsverzekeringen geheel gerestitueerd worden.

Reis je met een reisgenoot?
Deelnemers die zich samen inschrijven op een reis raden we aan om een reisverzekering af te sluiten bij dezelfde verzekeringsmaatschappij. Bij een eventuele repatriëring van je reisgenoot voorkom je zo dat je als medereiziger (met een andere verzekering) geen toestemming krijgt om ook zonder kosten terug te keren.

Avontuurlijke excursies zijn op eigen risico
Met nadruk willen we er op wijzen dat reizigers die tijdens hun reis deel willen nemen aan avontuurlijke excursies (als raften, duiken, snorkelen, (bamboe)vlotvaren, kanoën, (water)skiën, (wind)surfen, parasailing, deltavliegen, parachutespringen, ballonvaren, bungee jumpen, canopy tour, canyoning, speleologie, mountain trekking, tokkelen, sandboarden, mountain biking, downhill biking en snowboarden) dit voor eigen risico doen en dat we hen dringend aanraden vooraf te controleren of hun reisverzekering deze activiteiten dekt.

Hoe sluit je een verzekering via ons af?
Dat is heel makkelijk! Bij het boeken van een reis, kun je in het boekingsformulier aangeven welke verzekering(en) je wilt bijboeken.

Overzicht verzekeringen
Voor meer informatie verwijzen we je door naar een pagina met meer uitleg over alle verzekeringsmogelijkheden.
- Verzekeringspakketten voor reizigers uit Nederland
- Verzekeringspakketten voor reizigers uit België

Veilig op reis
Wij zijn aangesloten bij de SGR en de ANVR. Voor jou als reiziger is dit een veilig gevoel, omdat je bij eventuele problemen altijd kunt terugvallen op deze organisaties.
Ook ons lidmaatschap van het Calamiteitenfonds geeft je de zekerheid dat, bij erkende calamiteiten die niet verzekerd zijn door je reisverzekering, extra kosten vergoed worden.

Veelgestelde vragen
Veelgestelde vragen over Indonesië

Landinformatie
Meer informatie over Indonesië

Verder nog belangrijk
We raden je aan om goed voorbereid op reis te gaan, lees daarom voldoende over je reisbestemming en vraag goed na welke vaccinaties en andere medicatie je nodig hebt. Hieronder volgen nog een paar belangrijke zaken.

Persoonsgegevens
Zorg dat je je persoons- en paspoortgegevens (als geslacht, geboortedatum, voornamen en achternaam zoals vermeld in je paspoort) correct invult, aangezien deze uiteraard nodig zijn voor het inboeken van je vluchten, eventuele treintickets of accommodatie. Check na ontvangst van je (digitale) boekingsbevestiging of deze gegevens correct staan vermeld. Je bent zelf verantwoordelijk voor het verstrekken van correcte gegevens. Met onjuiste gegevens loop je het risico niet toegelaten te worden op een vlucht of buitenlandse luchthaven.

Feedback
Hoewel wij veel aandacht besteden aan het goed uitvoeren van onze reizen is het mogelijk dat een deelnemer aanmerkingen heeft over de uitvoering van de reis. Om te bewerkstelligen dat deze aanmerkingen direct tijdens de reis naar tevredenheid opgelost kunnen worden, is de deelnemer verplicht de aanmerkingen per omgaande schriftelijk aan de reisbegeleiding mee te delen. Klachten die niet tijdens de reis schriftelijk aan de reisbegeleiding zijn meegedeeld, zullen door ons na afloop van de reis niet in behandeling worden genomen.

Aantal deelnemers
Mocht het gepubliceerde minimum aantal deelnemers niet gehaald worden, dan hebben wij de mogelijkheid om deze reis schriftelijk of mondeling te annuleren. Ook het uiteindelijk niet verkrijgen van de benodigde vliegtickets, kan leiden tot het annuleren van de reis. Wij verplichten ons dit uiterlijk drie weken voor vertrek aan de deelnemers mee te delen.

Adventure Specialists BV
Koning Aap maakt deel uit van een groep avontuurlijke reisorganisaties die vallen onder Adventure Specialists BV. Zij werken op diverse manieren samen om te zorgen dat de reiziger zo veel mogelijk waar krijgt voor zijn geld. Achter de schermen wordt er samengewerkt op het gebied van inkoop en afhandeling en voor de reiziger betekent het dat we de kans vergroten dat de reizen doorgang vinden doordat we belangstellenden naar elkaar kunnen doorverwijzen. In het enkele geval dat een reis wordt geannuleerd, gaan we eerst kijken of we de reiziger kunnen onderbrengen bij één van de andere reisorganisaties (Koning Aap Nederland, Koning Aap België, Shoestring).

Boek niet te laat
Wacht met het boeken van een reis niet te lang, omdat we een maand voor een reis vertrekt (en in sommige gevallen eerder) onze vliegtuigstoelen moeten retourneren aan de desbetreffende luchtvaartmaatschappij. Daarna zijn de stoelen ‘op aanvraag’. Bovendien kan laat boeken afwijkende vluchtschema’s met bijbehorende vluchttoeslagen, extra transfers en eenpersoonskamertoeslagen met zich meebrengen.

Laatste nieuws
In de uitgebreide reisbeschrijving vind je de meest actuele informatie over onze reizen. In de loop van het jaar kunnen echter veranderingen optreden waardoor mogelijk het dag-tot-dag-programma of het vluchtschema aangepast dient te worden. Uiteraard zoeken we dan altijd naar een zo goed mogelijk alternatief. Al deze veranderingen worden, zodra bekend, vermeld op onze website bij de betreffende reis onder 'Laatste Nieuws'. Indien de inhoud van de uitgebreide reisbeschrijving afwijkt van de informatie in onze algemene brochure, is de beschrijving op onze website bindend.

Verlenging van de reis
Mocht je je reis willen verlengen, dan kun je dit aangeven op je boekingsformulier. Voor het wijzigen van de vlucht ten opzichte van de groepsvlucht brengen we standaard € 50,- per boeking in rekening. Bij de verlenging van je reis kun je te maken hebben met extra kosten, zoals meerkosten voor de vlucht (door bijvoorbeeld een andere luchtvaartmaatschappij of boekingsklasse), het regelen van eigen transfer, extra hotelnachten etc. Wij nemen (na

ontvangst van je boekingsformulier!) zo spoedig mogelijk contact met je op om de prijs met je te bespreken. Pas nadat je hiermee akkoord bent gegaan, wordt je boeking definitief.

Tenslotte

Onze rondreizen gaan door landen waar het klimaat en andere factoren kunnen zorgen voor problemen. Dit kan betekenen dat we soms moeten afwijken van het bovenstaande programma. Tussentijdse aanpassingen van dienstregelingen en prijzen van de luchtvaartmaatschappijen kunnen eveneens leiden tot gewijzigde vluchtdagen en reissommen. We doen ons uiterste best om eventuele veranderingen zo snel mogelijk door te geven en de gevolgen ervan zo beperkt mogelijk te houden, maar we zijn niet verantwoordelijk voor factoren die buiten onze macht liggen. Je kunt op onze website kijken voor eventuele wijzigingen.

Adres

Bezoekadres Koning Aap Nederland

Entrada 224 1114 AA Amsterdam - Duivendrecht

Email

info@koningaap.nl

Telefoon

020-7887700

In geval van uiterste nood - 24 uur bereikbaar

Uitsluitend voor noodgevallen kun je ons buiten kantooruren bereiken op +31 (0)20-788 77 00. Je kiest dan in het keuzemenu voor nummer 1. Je wordt dan direct doorverbonden met onze alarmcentrale.
Bij een noodgeval moet je denken aan een last-minute annulering (binnen 24 uur voor vertrek), (vlucht)vertraging of ziekenhuisopname.

Openingstijden

Ons kantoor is geopend op de volgende tijden:
Maandag t/m vrijdag van 10-16 uur

Afspraak met een landenspecialist

Wil je een afspraak maken met één van onze landenspecialisten, bel dan van tevoren voor een afspraak, zodat je er zeker van bent dat je de juiste persoon te spreken krijgt.